STØTTET AF
Mælkeafgiftsfonden

Der skal være faste rutiner omkring fuldfoderblanderen, og veje- og evt. NIR-udstyret (den blå kasse) på vognen skal bruges aktivt til at sikre, at den planlagte ration også bliver den ration, køerne får.

Præcis blanding kan sænke proteinregningen

NY viden

Ni besætninger har sænket råprotein fra 170 til 160 gram per kilo tørstof uden tab af mælk eller foderoptagelse. Jo lavere protein, desto vigtigere er en præcis fodring.

Af Frederik Thalbitzer
lft@landbrugsmedierne.dk
2011 9270

Der kan være både penge og miljø at hente ved at sænke proteinindholdet i køernes ration. Og i et forsøg med ni almindelige danske besætninger har det ikke kostet mælk at gå fra cirka 170 til 160 gram råprotein per kilo tørstof.

Det fortalte seniorkonsulent Mette Fjordside, Seges Innovation, på Fodringsdagen i Herning i september.

Seges har fulgt køerne og undersøgt både mælkeydelse og foderoptagelse ved forskellige niveauer af råprotein.

Resultatet var klart: EKM-ydelsen faldt ikke, når proteinniveauet blev sænket med omkring 10 gram per kilo tørstof til 160 gram. Køerne åd heller ikke mindre.

Ti gram uden tab

Forsøgene peger dermed på, at mange besætninger kan sænke proteinniveauet til omkring 160 gram uden negative følger for produktionen.

Ifølge Mette Fjordside har protein gennem mange år været et område, hvor mange har valgt en ekstra sikkerhedsmargin.

- Man har gået med livrem og seler for at være sikker på, at protein ikke blev den begrænsende faktor for mælkeydelsen, siger hun.

Men den sikkerhed koster. Mere protein i rationen betyder ofte større indkøb af proteinfoder. Samtidig skal overskydende kvælstof ud af koen igen.

Derfor er der både en økonomisk og en miljømæssig gevinst, hvis proteinindholdet kan sænkes uden at påvirke ydelsen.

Blandingen er nøglen

Hvor langt man kan gå ned, afhænger dog ikke kun af tallet i foderplanen.

Seges tog hver uge prøver af fuldfoderet i de ni besætninger. Her viste det sig, at de højtydende besætninger generelt havde mindre variation i råproteinindholdet fra uge til uge end besætninger med lavere ydelse.

Målet er ifølge Mette Fjordside en variation på omkring fem gram råprotein per kilo tørstof. En variation på 10 gram kan accepteres. I nogle besætninger lå variationen dog helt oppe på 20-30 gram fra uge til uge.

Det indikerer, at jo større variation i proteinindholdet er, desto større sikkerhedsmargin er der behov for.

- Har man en meget sikker blanding, behøver man ikke lægge så stor en margen ind i proteinindholdet, siger hun.

Kend ensilagen bedre

En vigtig årsag til udsvingene ligger allerede i siloen.

En enkelt analyse af en græsensilagestak fortæller ikke nødvendigvis præcist, hvad køerne får fire måneder senere. Proteinindhold og andre værdier kan ændre sig gennem stakken.

Der kan også være en mindre variation i indkøbte råvarer. Det gælder blandt andet nogle rapsprodukter.

Mette Fjordside anbefaler flere analyser af ensilagen, hvis man vil presse proteinindholdet langt ned.

- Det koster at tage prøver. Men det koster bestemt også at fodre med mere protein end nødvendigt, siger hun.

Samtidig skal der være faste rutiner omkring fuldfoderblanderen, og veje og evt. NIR-udstyret på vognen skal bruges aktivt til at sikre, at den planlagte ration også bliver den ration, køerne får.

Vil teste 150 gram

Resultaterne ved 160 gram har givet Seges lyst til at gå et skridt videre.

Mette Fjordside vurderer, at det vil være interessant at undersøge rationer med omkring 150 gram råprotein per kilo tørstof i besætninger, der har meget godt styr på blanding og analyser.

- Vi er ret sikre på, at hvis man virkelig har styr på det, kan man komme længere ned, end man er i dag, siger hun.

Urin kan vise vejen

Mette Fjordside, Seges. Foto: Frederik Thalbitzer.

Forsøget gav også et andet interessant spor.

Seges har sammen med Københavns Universitet undersøgt metabolitter - altså nedbrydningsstoffer - i køernes urin. Sammensætningen ændrede sig, når køerne fik henholdsvis et højt og et lavt niveau af protein.

Spørgsmålet er derfor, om en eller flere af disse stoffer kan bruges som markør for, hvor effektivt den enkelte ko udnytter protein.

Hvis det lykkes, kan en simpel urinprøve måske i fremtiden være med til at udpege de køer, der producerer mest effektivt på et lavt proteinniveau.

Det kan på længere sigt få betydning for avlen. Køer, som fortsat præsterer godt på mindre protein, kan være interessante at avle videre på.

Forsøg kræver værter

Forsøgene er gennemført i ni almindelige produktionsbesætninger og ikke kun under kontrollerede forhold på en forsøgsstation.

Det har stor værdi, understregede Mette Fjordside. En ting er, hvad man kommer frem til på forskningsinstitutioner med avanceret udstyr. Resultaterne skal også fungere blandt foderstakke, fuldfoderblandere og køer i den virkelige verden.

Derfor er hun glad for at der er besætninger der vil være værter for Seges forsøg og opfordrer andre landmænd til at lægge besætning til nye forsøg hvis muligheden byder sig.

- Ellers kommer vi ikke videre, understreger hun.

Gode råd

- Få styr på blandenøjagtigheden – brug blandevognens udstyr og faste rutiner.
- Tag flere ensilageprøver – især hvis samme stak bruges over flere måneder.
- Sænk protein med omtanke – jo lavere niveau, desto mindre plads er der til udsving.